

YÜZYILLARIN DESTANI

H. ALİ ERDOĞAN

Fransız romantizminin ünlü temsilcisi şair ve romancı **Victor Hugo'nun** yazdığı "**Yüzyılların Efsanesi**"nde yer alan "**Muhammed**" isimli şiir yeniden tercüme edildi.

L'an neuf de L'Hegire

(Hicri dokuzuncu sene)

Yüzyılların Efsanesi

"Mahomet" (Hz. Muhammed)

Hugo'nun, 1855 yılında sürgündeyken yazmaya başladığı, insanlık tarihi ve gelişimini anlatan ve hala Fransa'nın gerçek anlamdaki tek destanı olarak kabul edilen, "**La Légende des Siècles (Yüzyılların Efsanesi)**" adlı eserinde; Allah, İslam, Kur'an ayetleri ve **Hz. Muhammed** ile ilgili çok sayıda şiirinin olduğu çoktandır biliniyor.

Ancak, aynı eserin Brüksel'de 28 Eylül 1859 yılında yapılan ilk baskısında yer alan İslâm ve İslâm Peygamberi'ne dair '**Mahomet**' isimli bölüm diğer baskılarından çıkarılmıştır. Yüzyılın Efsanesi'nde de yer alan "Mahomet"'i **Le Centre National de la Recherche Scientifique CNRS (Fransa Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi)**, ancak, Hugo'nun ölümünden yüzyıl sonra yani 1985 yılında yayınlamıştı. *Bu yayın, Hristiyan dünyasında birçok tartışmaya sebep olur. Hugo'nun Müslüman olduğu konuşulmaya başlanır.*

Victor Hugo'nun 'Mohamet'inin orijinal metinlerini **Le Centre National de la Recherche Scientifique**'den elde eden **Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Dil Eğitim Merkezi, Fransızca Bölümü Öğretim Görevlisi Yakup Yaşa**, uzun bir çalışma sonucu eseri Türkçe'ye çevirir.. *Yakup Yaşa, "7 yılda yaklaşık 400'e yakın Fransızca şiiri Türkçe'ye çevirdim. Uzun süredir Hugo'nun Hz. Muhammed'e yazdığı şiir üzerinde çalışıyordum. Çeviriyi henüz bitirdim. Hugo şiirinde Hz. Muhammed'i o kadar güzel anlatıyor ki*

etkilenmemek mümkün değil. Bu anlatımlar Hugo'nun İslamiyet'le ne kadar ilgili olduğunu gösteriyor" der.

La Légende des Siècles (Yüzyılların Efsanesi)

Tercüme: Yakup Yaşa

Ağrı İbrahim Çeçen

Üniversitesi Öğretim Görevlisi

"Son zamanlarda Victor Hugo ile ilgili yazılan en ciddi yapıtlardan biri olan ve ünlü yazın araştırmacısı, **Henri Guillemin** imzasını taşıyan "**Hugo**" adlı eserin ön sözünde, Hugo'nun şu sözlerine yer vermektedir:

"Je m'ignore ; je suis pour moi-même voilé,

DIEU seul sait qui je suis et comment je me nomme"

(Ben bile kendimi tanıyamıyorum; kendi kendime yabancıyım, kim olduğumu ve adımın ne olduğunu yalnızca Allah bilir.)

Hugo'nun gerek iki oğlu gerek erkek torununun vaftiz edilmediğini ve Hristiyanlık adetlerine göre defnedilmediğini belirten yazar, ayrıca kitabın birçok yerinde onun sürekli evinde gizli ibadet ettiğini belirtir. Bu durum ve "**Mahomet**" mersiyesindeki içerik, detaylar ve anlatılan öykü; Hugo'nun Müslümanlığının konuşulur hale gelmesinin en önemli belirtileridir.

Yakup Yaşa' nın çevirdiği dizeler şöyledir:

Vazifesinin yakın olduğu içine doğmuştu

Metindi, kimseyi kınamıyor, incitmiyordu

Yolda gördüğü kimselerle selamlaşıyordu

Her gün sanki biraz daha yaşlanıyordu

Oysa sadece yirmi ak vardı siyah sakalında

.....

Durup su içen develeri izliyordu arada sırada

*Böylece, deve güttüğü zamanları hatırlıyordu.
Sanki Cenneti görmüş, İlahi Aşk bulmuştu
Sanki kâinatın yaratılışına şahit olmuştu*

.....

*Alnı dik, yanakları kusursuz, benzersizdi
Kaşları ince, bakışları anlamlı ve keskindi
Boynu, gümüş bir testinin boğazıydı sanki.
Tufanın sırlarını bilen Nuh'un havası vardı.*

.....

*Ona danışmaya gelenlere, adil davranırdı
Kimi itiraf eder, kimi güler ve inkâr ederdi
Sessizce dinler, en son konuşurdu kendisi
Ağzından dua ve zikir hiç eksik olmazdı*

.....

*Çok az yer, karnının üzerine taş koyardı.
Boş durmaz, koyunlarını sağıp oyalanırdı
Oturur yere, elbiselerini kendi yamardı
Artık genç değildi, eski gücü de kalmamıştı
Yine de herkesten daha fazla oruç tutardı.*

.....

*Altmış üç yaşında, bir ateş sardı vücudunu
Kutsal Kitap Kur'an'ı bir kez daha okudu
Sonra, sancağı, Said'in oğluna teslim etti.*

*Onlara: "Artık aranızdan ayrılma vakti geldi
Allah birdir, hep onun yolunda savaş." dedi.*

.....

*Mahzundu, bakışlarında, yurdundan zoraki
Sürülen yaşlı bir kartalın hüznü vardı sanki
Yine, her günkü vaktinde mescide geldi,
Ali'ye tabi olanlar da arkasından geliyordu
Ve kutsal sancak rüzgârda dalgalanıyordu.*

.....

Benzi soluktu, döndü ve kalabalığa seslendi:

*"Ey insanlar, ömür bitiyor, hayat gelip geçici
Biz, karanlıkta birer zerreyiz, yüce olan odur.
Ey insanlar, ondan başka rehberim yoktur
Onsuz bir değerim olmazdı."*

.....

*Bir zat ona : "Ey müminlerin gerçek sultanı!
Seni dinler dinlemez, herkes inandı sözüne
Sen doğduğunda, bir yıldız doğdu gökyüzüne
Kısra sarayının üç kulesi birden devrildi." dedi.*

O da: "Melekler ölümümü müzakere etti;

.....

*Vakit tamam, dinleyin! Eğer herhangi birinize
Bir kötülük yaptıysam çıksın herkesin önünde
Ben ölmeden, gelsin intikamını alsın şimdi;
Kime vurmuşsam o da bana vursun." dedi.
Ve uzattı usulca asasını oradan geçenlere.*

.....

*Yaşlı bir kadın, bir koyunu kırptıyordu eşikte
Ona: "Tanrı yardımcın olsun!" diye seslendi.
Bakışlarında bir hüznü vardı, oldukça bitkindi
Dalgındı; birden, şöyle dedi: "Herkes duysun!
Allah benim adımı andı! Bundan emin olun."*

.....

*Topraktan insan, nurdan bir peygamberim,
İsa'nın getirdiği dini tamamlamaya geldim.
Ashabım, ben sabır taşıyım, İsa tatlı dilliydi.*

*Zira her şafak, doğacak güneşin müjdecisi
İsa benden önce ama ne Tanrıdır ne de oğlu.
O, gülü koklayan Bakire Meryem'den doğdu.*

.....

*Unutmayın, ben de etten kemikten bir faniyim
Kuruyan bir balçıktan başka bir şey değilim;
Şu dünyada başıma gelmeyen şey kalmadı;*

Çektiğim çilelere, yol olsa dayanmazdı
Baskı ve işkenceden, şu bedenim çok çekti.

.....
Ve eğer işlediğimiz her bir günahın bedeli
Korkunç bir haşere olsaydı o karanlık mezarı
Bize dar eder, cehenneme çevirirdi orayı.
Tekrar tekrar bedenlenir cehennem ehli
Ve kurtlar yeniden kemirir tüm bedenlerini
Böylece, defalarca tükenir ve yeniden dirilir
Cezalarını çekince de yeniden huzura erişir.

.....
Ben, kutsal savaşların mütevazı meydanıyım
Bazen bir efendi bazen de bir köle gibiyim
Kelamım, tıpkı çöldeki kum ve kuyular gibidir
Bir sözüm korkutuyorsa bir diğeri müjdecidir;
Ey inananlar! Çektiklerimi görüyorsunuz işte!

.....
Karşıma alıp insanı aldatıp yeniden delalete
Sürüklemek isteyen o dehşet saçan iblisleri
Engellemeye çalıştım, bağladım o pis ellerini
Çoğu zaman, Yakup gibi, karanlıklar içinde
Çarpıştım durdum, görmediğim kimselerle.

.....
Fakat insanlar beni özellikle öldürmek istedi
Bana karşı sürekli kin ve kıskançlık besledi
Ben ise asla, Hak davamdan vazgeçmedim.
Onlarla savaştım ama kimseden incinmedim.
Savaş boyunca: "Bırakın yapsınlar!" diyordum,
Kanlar içinde tek yaralı ben olayım istiyordum.

.....
Varsın hepsi vursun bana, zaten durmazlar ki
Zira sağ ellerine Ayı, sol ellerine Güneşi
Versem de düşmanlarım vazgeçmezdi asla

Yine de saldırırlardı bana şu çileli yolculukta
Fakat ne olursa olsun geri adım atmadım
Zira bu kutsal dava uğruna tam kırk yıl savaştım.

.....
İşte, böyle geçen bir ömrü nihayet tamamladım.
Şimdi Allah'a gidiyorum, dünyayı geride bıraktım.
Greklerin Hermès'i, Yahudilerin de Lévi' yi
Desteklediği gibi siz de hiç bırakmadınız beni
Çektiğiniz bu sıkıntılar, mutlaka son bulacak
Bu soğuk, ıssız geceye elbet Güneş doğacak.

.....
Müminler, asla ümidinizi kesmeyin ondan
Zira Kronnega dağlarını aslan yuvası yapan,
Denizleri incilerle, karanlıkları da yıldızlarla
Donatan Allah, elbet sizleri de koymaz darda.
Sonra: "Ona inanıp teslim olun! " diye ekledi.

.....
İnanmayan ancak, inkâr da etmeyenlerin yeri
Cennet ile cehennemi ayıran duvarın üzeri
Kararmıştır kalpleri, günah işlemek tek işleri;
Hiç kimse tamamen günahsız değildir belki
Ama çabalayın ki Allah cezalandırmasın sizi.

.....
Namaz kılın, bütün azalarınız değsin yere
Zira o dayanılmaz cehennem ateşi, sadece
Onun için yere kapanmayan bedenleri yakar.
O, kapkaranlık dünyayı, masmavi gökle açar.

.....
Misafiri sevin, dürüst olun, adaletle hükmedin
Yüce katında türlü türlü nimetler var sizin için
Yedi göğü geçmek için altın değerli atlar,
Ve yıldırımları geride bırakan hızlı arabalar
Huriler, tertemiz, hep ter ü taze ve neşeli

İncilerden yapılmış köşklerde oturur her biri.

.....

Cehennem ateş ehlini bekler, vay hallerine!
Ateşten ayakkabıları olacak ve giydiklerinde,
Sıcaklıkları kazan gibi beyinlerini kaynatacak
Cennet ehli ise pek neşeli ve gururlu olacak."
Biraz durdu, hep ümitli olmalarını öğütledi
Sonra, ağır adımlarla yürümeye devam etti.

.....

Ardından : "Ey insanlar! Size sesleniyorum
Vakit saat doldu, ebedi bir âleme gidiyorum.
Belki bu sizinle son görüşmemiz, acele edin.
Beni tanıyan herkes gelip son kez dinlesin
Bir hatam olduysa yüzüme söylesin." dedi.
Kalabalık sessizce sağa sola açılıp yol verdi.
Gitti ve Ebusfleya Kuyusunda sakalını yıkadı.

.....

Biri ondan üç drahmi istedi, çıkardı verdi.
"Şimdi, mezara bırakmaktan daha iyi." dedi.
Herkesin, bir güvercininki gibi ıslıl ıslıldı gözleri
Bakıp, kendilerini hep kollayan o yüce insana,
Ağlıyordu halk; evine kadar eşlik ettiler ona
Birçoğu gözünü bile kırpmadan orada bekledi
Bütün geceyi dışarıda taşların üzerinde geçirdi.

.....

Ve ertesi sabah, günün ağardığını fark edince
"Ben artık kalkamıyorum, dedi, Ebubekir'e
Kitap'ı alıp yanına, sen kıldıracaksın namazı."
Eşi Aişe de o sırada cemaatin arkasındaydı.
Ebubekir okuyor, Muhammed ise dinliyordu.
Nihayet, okuduğu ayetleri usulca bitiriyordu.

.....

O, dua ve zikrini yaparken herkes ağlıyordu

Ve Ölüm Meleği çıka geldi akşama doğru,

"İçeri girebilir miyim" diye müsaade istedi.

"Gelsin" dedi. Dünyaya açtığı o ilk günkü gibi,

Yine ıslıl ıslıl parlıyor ve gülümsüyordu gözleri.

.....

Ve Melek ona : "Allah seni bekliyor" dedi.

Memnuniyetle, dedi. Şakakları şöyle bir titredi.

Bir an aralandı dudakları ve ruhunu teslim etti.

Victor HUGO

